

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA TRIKRAT TEDENSKO: OB TORKIH, ČETRTHIH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno Din 10.—, v inozemstvu mesečno Din 15.—. — Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5. poštni predal 22. telefon 2326. Čekovni račun št. 14335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo. — Neprankirana pisma se ne sprejemajo. — Mali oglasi trgov. značaja vsaka beseda Din 1.—, mali oglasi, ki služijo v socialne namene delavstvu in nameščencem, vsaka beseda Din 0,50

Štev. 12 • Maribor, torek dne 30. januarja 1940 • Leto XV

Bogdan Krekić:

Delavstvo in reorganizirana uprava države

Sporazum — pot k demokratizaciji javnega življenja.

I.

Delavstvo je politiko sporazuma sprejelo simpatično. Ni bilo sicer pričakovano, ali je nova oblika boljše ali stara, zakaj v stari kakor v novi upravni obliki se pravni položaj delavca v družbi nič ne izpremeni.

Sporazum so delavci zahtevali iz drugih vzrokov. Nezadovoljnost z administrativno ureditvijo države je oteževala in celo onemogočala normalni razvoj notranjih političnih razmer.

Stranke se niso ustvarjale po interesih, ampak po pogledih nezadovoljnosti z administrativno ureditvijo. Dvajset let te napačne politike nas je vrglo še za toliko let nazaj v dozorevanju in napredovanju naroda. V bojih za administrativno ureditev države je propadla naša politična svoboda. In politična svoboda je za delavsko politično in strokovno gibanje osnovni predpogoj kakor voda in sonce za življenje. Sporazum naj bi omogočil obnovitev političnih svoboščin in s tem svoboden razvoj delavskega gibanja.

Povratak svoboščin je bilo pričakovati samo takrat, če se zadovolji nezadovoljnost z notranjo upravno razdelitvijo države. Zato je za delavstvo sporazum isto, kakor demokratizacija javnega življenja. Zato je delavstvo želelo, da pride čimprej do njega. Nemogoče je, da bi delavstvo pričakovalo, da Hrvat, čim se jim izpolnijo želje, ne bi zahtevali, da se izmenja politični pravec tudi v ozemljih drugih upravnih enot na teritoriji cele države. Delavci vse države so ob zadnjih volitvah v množicah podprli politiko sporazuma in glasovali za nosilca združene opozicijske liste dr. Mačka, ki je zahtevala rešitev hrvaškega vprašanja in z njim odpravo nedemokratskih ambicij, ki so zaradi svoje nesposobnosti, ker se v šoli niso ničesar naučili, potrebovali nekake voditelje. Dr. Maček sam je rekel, da, če dobi Hrvaška politično svobodo, potem tudi v Srbiji ne more ostati režim, proti kateremu se je borila združena opozicija.

Delavstvo z največjim interesom motri razvoj in hoče tudi v bodoče podpreti vse sile, ki bodo iskreno delovale, da se v celi državi izpolnijo obljube o demokratizaciji javnega življenja, prav kakor v skupni fronti ob volitvah.

Svobodno delavsko strokovno gibanje ima interes na političnem boju v toliko, ali bodo uveljavljene politične svoboščine v našem javnem življenju ali ne, da se bo moglo delavsko strokovno gibanje razvijati ali pa se bo še dalje sistematično onemogočalo to in namesto svobodnega delavskega gibanja, ki izhaja iz svobodne inicijative interesov, umetno ustvarjalo z vsemi mogočimi pomočmi materialne in moralne korupcije in pritiska rumena gibanja s tendencami, ki na našem nacionalnem terenu, niso vzrasla in nimajo pogojev za obstanek.

Na teh vprašanjih je svobodno delavsko gibanje interesirano in vse delavstvo, na katero ima vpliv, bo zaradi tega podpiralo napore vseh političnih formacij, ki bodo zastopale tako razumevanje sporazuma in tudi v praksi uveljavljale politiko demokratizacije vsega našega javnega življenja.

(»Privatni nameštenik«, Zagreb.)

Zanimivosti bolgarskih volitev. Volitve v bolgarsko sobranje so doslej prinesle veliko večino vladini listi.

Namere tujih sil na Balkanu

Živahno diplomatsko delovanje

Čim bolj se približuje dan, ko se bodo sestali v Beogradu na posvet zunanji ministri držav balkanskega sporazuma: Jugoslavije, Romunije, Grčije in Turčije, tem bolj živo se čuti diplomatska akcija tujih sil na področju Balkana.

Za kaj gre?

Nemčija smatra Balkan za svoj življenjski prostor. Njene zahteve napram balkanskim državam so gospodarskega značaja. Od njih hoče dobiti Nemčija čim več blaga oz. surovin in življenjskih potrebščin, ki jih vsled blokade ne more več dobivati po morju. V prvi vrsti se gre Nemčiji za romunsko nafto in bencin, ki sta ji neobhodno potrebna za nadaljevanje vojne. Politično je Nemčija na Balkanu interesirana zaenkrat samo v toliko, da v teh državah ne obstoje režimi, ki bi ji onemogočili njene gospodarske načrte, t. j. zaprli pot do surovin in življenjskih potrebščin.

Italija, ki se zanima za Balkan predvsem iz političnih razlogov, ker tvori predozemlje njenega imperija na kopnem in na morju, nikakor ni nasprotna od Nemcev zasnovanem gospodarskem izkoriščanju zemeljskih in poljoprivrednih bogastev balkanskih držav.

V kolikor bi šla prizadevanja Nemčije v drugem pravcu, bi utegnili naleteti tudi na odpor Italije. Zaenkrat pa Nemčija zanika vsako osvajaško namero na Balkanu.

Nemško-ruski dogovor in potem delitev Poljske ter pojav Sovjetske Rusije

na Karpatih, je vznemiril Italijo. Ako Nemčija nima nobenih političnih namer na Balkanu, potem to ni tako gotovo v pogledu Sovjetske Rusije. Zato je Italija kmalu po končanju razdelitvi Poljske povdarila, da so njene meje na Karpatih.

Kot četrti faktor na Balkanu se pojavljata Anglija in Francija, ki sta zainteresirana na tem, da se onemogoči preskrba Nemčije z nafto in žitom iz balkanskih držav in doseže na ta način blokada Nemčije tudi na kontinentu. Na drugi strani pa sta ti dve državi tudi proti razširjenju političnega vpliva tako Nemčije, kot tudi njene zaveznice Rusije in Italije na Balkanu. Za to svojo politiko sta že pridobili eno izmed balkanskih držav: Turčijo.

Gospodarski boj za Balkan je pričel zadnje čase v svesti svoji ostrini. Ta boj se vrši zaenkrat predvsem okrog romunskih petrolejskih vrelcev. Nemčija hoče več in več nafte, prav isto pa hočejo tudi Angleži in Francozi za sebe.

All je Romunija ogrožena?

Očitno je, da Italija podpira Nemčijo v njenem boju za romunski petrolej proti Angliji in Franciji. Prav tako je pa tudi res, da se je odločila za tako podporo šele potem, ko je dobila od Nemčije zagotovilo, da njena zaveznica Rusija ne bo nastopila na Balkanu s kakšnimi zahtevami.

Nastop Nemčije proti Romuniji bi bil seveda mogoč samo preko sovjetskega ali preko madžarskega ozemlja. V pr-

vem primeru bi morala Rusija poseči v boj na strani Nemčije kot njena vojna zaveznica, kar zaenkrat še ni, vsaj kolikor zatrjujejo v Moskvi. Za Madžarsko pa ni verjetno, da bi se spuščala v take avanture.

Gotovo je, da bi napad na Romunijo sprožil plaz na Balkanu. Kakšne koristi bi to lahko prineslo napadalcem, ni razvidno. Narobe: prav lahko mogoče je, da bi se na ta način ubilo skledo, iz katere se sedaj zajema.

Poskus pridobiti balkanske države kot cetoto

Bolj aktualno od vprašanja napada na Romunijo je drugo vprašanje: poskus, da se pridobi blok balkanskih držav za eno ali drugo vojskujočih se sil. Kajti samo na ta način bi bil uspeh enega ali drugega vojskujočega se tabora na Balkanu zagotovljen. Kdor bi nastopil proti eni izmed balkanskih držav ali proti vsem, bi slabo odrezal, ker bi našel na strani balkanskih držav zaveznike...

Diplomatski napor okrog Balkana in balkanskih držav se bodo razblinili v nič, ako bodo balkanske države svojo nevtralnost povezale tudi s svojo solidarnostjo in izjavo, da priznavajo načelo kolektivne varnosti, t. j. da bodo branile vse sleherni izmed njih, kakor same sebe. Na ta način si balkanske države lahko ohranijo ne samo svojo politično, ampak tudi gospodarsko samostojnost ter mir na svojih mejah in na Balkanu.

Na finskih bojiščih se odigravajo vedno novi boji

kljub terenskim in vremenskim neprilikam.

Rusko armadno poveljstvo je v svojih poročilih zelo skromno. Neprestano čitamo, da na bojiščih ni nobenih posebnih dogodkov, dočim finska poročila istočasno javljajo spopade prav velikega obsega in celo prave ofenzivne podvige ruskih armad. Zatrjuje se, da ruske čete niso nikjer prodrele finske fronte, niti severno od Ladoškega jezera, niti na Karelijski ozini.

Mednarodni opazovalci na finskih bojiščih soglašajo v svojih poročilih, da so tanki in motorizirani odredi v zimski vojni v severnih krajih domala neuporabni in da je treba za vojskovanje v severni zimi razpolagati z armado, ki je temu primerno opremljena in izurjena. Finska vojska ima svoje uspehe zahvaliti dejstvu, da je vsa brez izjeme trenirana za smučti. To omogoča izredno naglo premikanje čet, ki so kos vsaki pehoti na zasneženi pokrajini.

Finci nastopajo v majhnih oddelkih. Takí oddelki vozijo s seboj tudi strojnice na smučeh in provijant na malih sankah, takozvanih »pulkah«, ki jih ima skoro vsak finski vojak poleg smučí. — Take majhne skupine razpršene po vsej pokrajini na najrazličnejših mestih na-

enkrat napadejo rusko pehoto med pohodom, ko je razvita v dolgo kolono. Predno je mogoča uspešna obramba, so napadalci tudi že izginili.

Razen tega nosi vsak finski vojak s seboj orodje, ki mu omogoča graditev snežnih koč takozvanih »igloo«, v katerih se da izorno prespati noč ali pa v viharju najti zavetje. Vsega tega ruska armada nima, zato ima zaznamovati toliko žrtev vsled mraza. Vojak, ki v severni zimi na prostem omaga, je po dosedanjih izkušnjah brez izjeme zapisan smrti.

Prostovoljci za Finsko.

Prostovoljci prihajajo na Finsko največ iz severnih držav, iz Švedske in Norveške. Finska je doslej dobila pomoč v denarju in sanitetnem materialu tudi iz drugih držav, ne pa v orožju. — Trdi se, da je zadnje dni poslala Anglija 80 letal, ki jih bodo Angliji nadoknadile Zedinjene države, ki so odobrile Finski kredit od 100 milijonov dolarjev.

Na finskih bojiščih pričakujejo inspekcijo vrhovnega zapovednika sovjetske armade maršala Vorosilova.

Kitajska noče japonskega protektorata

Cangkajšekov oklic proti vsiljevanju vladi.

Cangkajšek je izdal apel na kitajski narod proti sporazumu z dne 22. t. m., ki ga je sklenil Vangčingvej z Japonci glede ureditve kitajsko-japonskih odnosov.

Sporazum nima nobene vrednosti in predstavlja politiko zavojevanja. Kitajska je že zdavnaj spoznala cilje japon-

skega militarizma ter pred dvema in pol leti prišla za orožje. Kitajska se ne bori samo zase, temveč se bori proti vedno večjim akcijam naroda, ki hoče požreiti Kitajsko. Japonci hočejo napraviti iz Kitajske svoj protektorat, kar ne sme nikdar postati.

Popravljen volilni red za narodno skupščino

Državne liste ne bo.

Zatrjuje se, da je vlada sklenila popraviti načrt volilnega zakona za narodno skupščino. Nameravana državna kandidatna lista s 50 kandidati bo odpadla. Pač pa bodo okrožne kandidatne liste dobile svoje nosilce list. Po en poslanec bo prišel na 40.000 prebivalcev in ne šele na 50.000 prebivalcev, kakor je bilo to v sedanjem načrtu.

Preureditev države ali volitve

Odločitev ta teden.

»Obzor« poroča, da so v vladi različna mnenja glede nadaljnjega dela. — Dr. Maček je proti temu, da bi se v srbsko banovino vključile vse pokrajine, ki doslej niso bile vključene v hrvaško banovino, ker računa, da bo hrvaška banovina pri definitivni ureditvi dobila še nekaj pokrajin. Dr. Maček je za volitve, JRZ pa proti in za poprejšnjo ureditev države. Ta različna mnenja povzročajo trzavice, vendar je ministrski predsednik Cvetković za nadaljnje sodelovanje z dr. Mačkom v vladi.

Protidraglinski ukrepi

V petek je bila v ministrstvu za trgovino seja ministrskega odbora, ki je sklepala o novih ukrepih proti draginji. V začetku tega tedna izide naredba, ki bo uvajala kontrolo nad cenami najpotrebnejših življenjskih potrebščin ter tudi v trgovini na debelo. Kontrola se bo vršila tudi nad izvozom.

Rudarji v državnih rudnikih dobe 13-odstotno povišanje mezd

Mezdana razprava za rudarje državnih rudnikov v Sarajevu.

Na podlagi že davno stavljenih zahtev zastopnikov rudarjev državnih rudnikov, da se povišajo plače primerno narasli draginji, je sklicala Generalna direkcija državnih rudarskih podjetij v Sarajevu mezdana razpravo na dan 24. januarja t. l. Razprave se je udeležilo poleg zastopnikov rudarjev ministrstvo za šume in rudnike, rudarski glavar iz Sarajeva in uprava Generalne direkcije.

S. Marić Mato je kot tajnik Saveza rudarskih radnika v Zenici v imenu vseh ostalih organizacij predložil zastopnikom uprave zahteve delavstva za 40 odst. povišanje vseh temeljnih in akordnih mezd, 40 odst. povišanje draginjske doklade in 100 odst. povišanje starostnih premij ter revizijo »Radnega ugovora«. Po celodnevem obojestr-

skem utemeljevanju je izjavil zastopnik ministra za šume in rudnike, da ima pooblastilo, da se more povišati draginjska doklada od sedanjih 120 na 150 odst. na obstoječe mezde in ravno za toliko pa tudi starostne premije. Delavska delegacija je smatrala to za premalo. Posredovalo se je pri ministrstvu za večje povišanje. Nato je izjavil zastopnik ministra v Beogradu, da je to povišanje maksimum, na katerega more pristati; povišajo se pa starostne premije efektivno za 20 odst. Povišanje stopi v veljavo s 1. januarjem 1940. Delavski zastopniki so končno ta predlog sprejeli, pod pogojem, da pristane Generalna direkcija na revizijo »Radnega ugovora« v roku treh mesecev, pri kateri se bodo morale izvršiti tudi spremembe materialnega značaja.

Pogajanja med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo o tesnejšem sodelovanju.

Sirijo se vesti, da se vodijo pogajanja med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo glede razširjenja zveze in utrditve odnosov med obema državama.

Pogajanja teko vzporedno v Moskvi in Berlinu. Nemčija predlaga, da se najsklene med obema državama vojaški pakt, obenem pa zahteva precej obsežne gospodarske pravice na ruskem o-

zemlju v obliki izkoriščanja raznih rudnikov in petrolejskih polj v Galiciji.

Rusija je pripravljena prepustiti izkoriščanje galicijskih petrolejskih vrelcev in nekih manganovih rudnikov ter uporabo 300 km dolge železnice preko Lvova do Romunije.

Popolno točnost teh vesti bodo pokazali šele bližnji dogodki.

Spor med Angleži in Japonci radi preiskovanja japonskih ladij.

Ker je angleška vojna ladja ustavila na morju japonski parnik »Asuma Maru« in prekrčala z njega 12 nemških mornarjev ter jih odpeljala v ujetništvo, je japonska vlada protestirala. Angle-

ška vlada ni dala zadovoljivega odgovora, nakar je japonska vlada ukazala poostriiti zaporo nad mednarodnimi koncesijami na Kitajskem.

Industrija Bate v Jugoslaviji

»Jugoslavenski Lloyd« prikazuje nagli razvoj in pomen za naše narodno gospodarstvo industrije Bate. Tovarne je pričelo graditi podjetje pri nas l. 1932. Središče Batine industrije je Borovo. Podjetje se je razvilo z izredno dinamiko. Gradilo je tvornice in odpiralo prodajalne po vsej državi. Tvornice v Borovu in prodajalnice zaposlujejo danes nad 6500 delavcev. Kolikor vemo mi, tvornica te delavce ne plačuje dobro, privezava jih pa s stanovanjsko in drugo socialno politiko, deloma tudi z zavarovanjem za starost.

Industrija v Borovu izdeluje razen obutve vse vrste gumijaz za bicikle in avtomobile v vseh dimenzijah in kvaliteta. Izdelki se prodajajo v lastnih prodajalnah po vsej državi, pri čemer so manjši prevozniki stroški, kakor za tuje blago.

Tovarna izdeluje še gumijeve preproge »Brolit«, dalje v novejšem času plinske maske »Nebojša M-5«, kremo za obutev, sploh tudi vso drugo obutev.

Tvornica lahko izdela vsak teden 200.000 parov čevljev. Vseh prodajalnih ima tvornica v državi okoli 600. V Ljubljani je tudi že skoraj dograjena nova Batina palača, ki stoji vokalno nasproti hotela »Slon« in se izroči porabi v spomladnih mesecih.

Zaposlitev in zaslužek delavstva v novembru 1939

Iz statistike OUZD-a v Ljubljani

Povprečno število v novembru 1939 zavarovanega delavstva je znašalo 100.740 oseb. V primeri z letom 1938 je članstvo OUZD-a nazadovalo za 1084 oseb in sicer predvsem v sledečih industrijah: v gozdno-žagarski industriji za 928 oseb, pri stavbstvu za 500 oseb, v industriji hrane in pišča za 388 oseb, pri gospodinjstvu za 303 osebe itd. Pomembnejši konjunktorni napredek zaposlenosti so pa izkazale sledeče industrije: gradnje železnic, cest in vodnih zgradb (javna dela) 1149 oseb, javni promet 531 oseb, trgovina 273 oseb, kovinska industrija 247 oseb itd.

V sezijskem pogledu je pa celokupno povprečno članstvo naraslo za 1883 zavarovancev. Posebno viden je ta sezijski prirast v sledečih industrijah: v gozdno-žagarski industriji za 614 oseb, v kovinski industriji za 279 oseb, v oblačilni industriji za 270 oseb, pri gradnjah železnic, cest in vodnih zgradb za 246 oseb itd. Pomembnejše je pa nazadovala zaposlenost le pri stavbstvu, in sicer za 351 oseb.

Doma in po svetu

Volitve obratnih zaupnikov. Pri volitvah obratnih zaupnikov se splošno opaža, da slovenski del Jugorasa sploh ne postavljajo kandidatnih list. Zakaj izbegavajo volitvah, se ne ve. Že zadnjič smo omenili, da je ZZD protestirala proti volitvam obratnih zaupnikov, češ, da bi take volitve mogle razvneti politične strasti, ker v današnji težki mednarodni situaciji ni želiti. V kolikor imamo pregleda o volitvah, moremo reči, da so se vršile docela mirno in brez škode za zunanje politični prestiž naše države v svetu.

Nadaljevanje razprave o minimalnih nameštenskih plačah. Pri banski upravi se je vršila dne 27. t. m. nadaljevanje razprave o določitvi minimalnih nameštenskih plač. Ban bo na podlagi iznešenih predlogov izdal svojo določbo.

Radikalni se zbirajo. Pravosodni minister dr. Laza Marković je obiskal prvaka Narodne radikalne stranke (staroradikalij) Aca Stanojevića in je po obisku izjavil, da priznava Aco Stanojevića kot šefa radikalne stranke.

Nemci v naši državi bi radi imeli senatorja. Pri volitvah v senat so ostali Nemci brez mandata. Sedaj se je zglasil zastopnik nemške manjšine F. Hamm pri ministrskem predsedniku in izrazil željo, da bi bil imenovan en nemški senator.

Delniški kapital v Jugoslaviji 1939. V Jugoslaviji je bilo osnovanih 1939 58 delniških družb z delniškim kapitalom 1361.1 milijona dinarjev. Povečalo je svoj delniški kapital 31 družb za 114.1 milijona dinarjev in 23 družb je znižalo svoj delniški kapital za 36.5 milijona dinarjev. Delniški kapital v državi se je potemtakem povečal za 213.7 milijona dinarjev.

Ustanovile so se delniške družbe: 2 denarna zavoda, 1 zavarovalnica, 2 brodarški družbi, 18 trgovinskih, 3 za stavbstvo, 9 rudarskih podjetij, 1 izdajateljska družba, 1 za industrijo gume, 1 za lesno industrijo, 1 za kemično industrijo, 5 za prehranbeno industrijo, 8 za kovinsko industrijo. Velik del delniških družb nima pravega značaja gospodarskega razvoja.

Potopljeni rušilec »Ljubljano« bodo dvignili na morsko površino v osmih dneh.

Thälmann še vedno v koncentracijskem taborišču. Francoski radio je poročal, da se nemški komunistični voditelj Thälmann še vedno nahaja v koncentracijskem taborišču.

Odnosaji med Turčijo in Nemčijo. Nemški listi stalno napadajo Turčijo, odkar je sklenila zvezo s Francijo in Anglijo. Na te napade je sedaj odgovoril turški list »Jenisaba« v daljšem članku, v katerem pravi, da naj nemško poslanstvo Turkov nikar več ne vabi k raznim sprejemom, ker bi ti stoli namenjeni za Turke ostali prazni.

1450 učiteljev manjka. Prosvetno ministrstvo 1450 učiteljev in učiteljic, ako se hoče prepričati, da ne bo ostalo ogromno šoloobveznih otrok brez pouka. Toda absolviranih učiteljskihnikov ni, ker so v dobi diktature na nekaterih učiteljskih skozi par let ukinali sprejem dijakov in dijakinj, v strahu, da bo sicer učiteljskega naraščaja preveč. Prosvetno ministrstvo je sedaj pozvalo absolvirane filozofe, ki čakajo na službo, da se lotijo učiteljskega poklica, dokler ne bo dovolj učiteljskega naraščaja. V državi imamo 621 absolviranih filozofov, med njimi 475 filozofov, toda samo 11 se jih je prijavilo za poučevanje na ljudskih šolah.

Prijava strojnikov in zobotehnikov pokojninskemu zavodu za nameščence. Službodajalci zobotehnikov in strojnikov morajo te svoje nameščence najkasneje do 14. februarja, ker

so od 1. februarja zavezani, prijaviti v pokojninsko zavarovanje za nameščence v Ljubljani. Podrobna navodila so v naredbi ministra socialne politike. Ti nameščenci lahko doku-pijo tudi korenčeno dobo za nazaj, če plačajo premijo do konca leta 1942 s 6 odstotnimi obrestmi. Neprijava je kazniva. Za sprejem je odločilna kvalifikacija, izpričevala in za strojnike izpričevalo o strojniški izkušnji.

450.000 din kredita dobi Slovenija za predelavo in shrambo raznega sadja in izdelavo sadnih sokov. Skupno je bilo pri kmetijskem ministrstvu določenih v to svrhu 5 milijonov dinarjev.

Zagrebski brzovlak se je zaletel v tovorni vlak pri Rumi. Popoldanski brzovlak iz Zagreba se je dne 28. t. m. ob 20.30 med postajama Kraljeviski in Putnici zaletel v pred njim vozeči tovorni vlak. Brzovlaku je bilo priključenih več salonskih voz, v katerih so bili ministrski predsednik Cvetković, finančni minister dr. Šutej, minister brez listnice dr. Konstantinović, minister za socialno politiko dr. Budisavljević in podpredsednik HSS inž. Košutić. V sled trčenja so bili lažje ranjeni ministrski predsednik Cvetković, finančni minister dr. Šutej in inž. Košutić.

Voda je zalila premočevnika pri Mostarju. Javna škoda je velika, človeških žrtv k sreči ni bilo.

Četvrtke je rodila žena kmeta Weisera v Retfali pri ...

Senator izvršil samomor. Imenovani senator brigadni general v pok. Peter Martinović na Cetinju se je ustrelil.

200.000 dinarjev je poneveril blagajnik osrednje direkcije državnih rudniških podjetij Mehmed Čerenida v Sarajevu. Bil je aretiran.

Tisočaki v molitveniku. V Somboru je nek razbojnik po imenu Levojević vdrl v stanovanje 60 letne Bele Maršal, jo zadavil in izropal. Starka je imela vse svoje premoženje, 28 tisočakov, spravljanih v molitveniku, ki ga je vedno nosila s seboj.

Vprašanje minimalnih mezd poljedelskih delavcev na Madžarskem. Pred par tedni je madžarska vlada načela vprašanje minimalnih mezd poljedelskih delavcev. Minimalne mezde bodo določene za kmečke poste, sezijske delavce in delavke, kosce ter delavce, ki obdelujejo zemljo kot najemniki proti polovici oz. tretjini donosa. Vsako leto enkrat bo minister določil minimalne mezde, plačilo v naravi in deputatih. Doslej so bili poljedelski delavci predmet brezmejnega izkoriščanja, v kolikor niso bili organizirani. Madžarski poljedelski delavci so namreč v nekaterih okrajih imeli jako močno svobodno strokovno organizacijo že pred vojno. Na tistem delu ozemlja, ki je po vojni pripadlo naši državi se je organizacija poljedelskih delavcev osamosvojila in deluje še danes. Vendar pa so se razmere poljedelskih delavcev v Vojvodini po vojni močno spremenile, odkar je stroj nastopil svojo osvajaško pot tudi v poljedelstvu. 180.000 poljedelskih delavcev je bilo zadnja leta brezposelnih v naši Vojvodini, ki so kvarili mezde, naravni zaslužek ter ostale delovne pogoje. Skromna zaščitna zakonodaja, v kolikor se nanaša na poljedelske delavce v Vojvodini ne zadostuje. Treba bi jo bilo reformirati in razširiti na vso državo, z vpoštevanjem pokrajinskih razlik in prilik.

»Hočete, da bi prišlo do večje ofenzive britanskega letalstva?« Ali bi radi videli, da bi angleško letalstvo z bombami napadlo nemške vojaške objekte, kar pomeni, da bi isto storilo nemško letalstvo? Je bilo vprašanje, ki ga je zastavil angleškemu občinstvu »British Institut of Public Opinion« (britanski zavod za raziskavanje javnega mnenja). »News Chronicle« zdaj objavlja rezultate odgovorov. 52 odstotkov vprašanih je odgovorilo z da, 41 odstotkov z ne, 7 odstotkov je pa odgovorilo neodločno. Ta anketa je zanimiva, ker kaže, da je mnenje širših krogov drugačno, kot pa vlada v vojaških krogih. Vojaški krogi odlašajo z večjo letalsko ofenzivo in čakajo, da napravi nasprotnik prvi korak.

Zane Grey:

Mož iz gozda

Enajsto poglavje.

»In vendar te bom jahala, — pa če bi si morala pri tem zlomiti vrat!«, je sopro Bo strastno in grozila konju s svojo orokavičeno roko.

Dale je stal v bližini in se prešerno smejal. Helen, ki je sedela ob robu travnika in gledala ter čula, kaj se dogaja, je bila fascinirana in prestrašena, da ni mogla niti zaklicati Bo, da naj že vendar neha. Mali sivi mustang je bil prava lepota, fino raščen in čistokrvn, imel je dolgo, črno grivo in rep ter krasno in ognjevito glavo. Hrbet mu je pokrivala odeja, toda brez sedla. Bo je držala v roki kratek povodec, ki je bil s hakamorskim vozlom pritrjen živali okoli nozdrvi. Bila je brez plašča; bluza ji je bila pokrita s travnatimi biljkami in drobnim semnjem ter pri vratu odpetja; lase je imela razkuštrane; na eni strani njenega obraza je bilo opaziti zelenoumazano liso in par kapljic krvi, drugo lice je bilo rdeče in belo. Oči so ji gorele. Potne srage so ji drsele preko čela in mokre proge so se ji svetile na licih. Ko je vlekla za povodec, da bi prišla bližje k srboritemu poniju, je njena sloka postava razodevala jakost in prožnost.

Bojina častihlepnost, da bo jahala Dalejevega mustanga, je doživela poraz, zato je bila divja. Mustang nikakor ni izgledal zahrbtnen ali zavržen; toda

62

bil je isker, objesten in nagajiv tako, da jo je že šestkrat vrغل raz sebe. Pozorišče Bojinega poraza je bilo ob robu travnika, kjer sta debela mahovina in mehka trava tvorili prožno podlago in omilili njene padce, obenem pa nudili sivemu mustangu slabo oporo za njegova kopita, vsled česar je bil očitno na slabšem. Dale ga ni imel navade obuzdati, ker ni bil dresiran na uzdo in vajeti; in četudi je poskus, da bi ga jezdila neosedlanega, povzročal Bo precejšnje težave, pa je bila s tem vendarle zmanjšana nevarnost, da bi se težje poškodovala pri padcu. Bo se je lotila te zadeve z največjo vnemo in navdušenjem, ljubkovala in trepljala je mustanga, ki ga je klicala za ponija. Očitno je hotela kakšno pustolovščino; dasi se je smejala, pa so njene odločne poteze v obrazu vendarle razodevale trdno odločnost. Ponij je stal precej mirno in pustil, da ga je zajahala, potem pa se je pričel kujati in se vzpenjati, dokler ni Bo zdrknila raz njega ali pa jo je vrغل raz sebe. Po vsakem padcu je skočila Bo s slabotnejšim nasmehom, pa z večjo ratobornostjo kvišku, dokler ni naposled strast zapada, da konja obrzda, nenadoma oživela v nji z vso gorečnostjo. Nič več ji ni šlo za zabavo ali za drzno cirkuško dresuro, da bi prestrašila Helen in vzbudila Dalejevo občudovanje. Boj se je bil sedaj med Bo in mustangom.

Ponij se je vzpel, peneč se, vrغل glavo nazaj in grebel s prednjima kopitima po zraku.

»Potegnite ga navzdol!«, je zakričal Dale.

Bo ni bila težka, toda imela je moč in potegnila je z vso silo, dokler se ji ni končno posrečilo prisiliti

mustanga, da je zopet stal na svojih štirih nogah.

»Sedaj trdno držite in vrv vlecite k sebi, potem pa k njemu«, je vzkliknil Dale. »Dobro! Vidim, da se ga ne bojite; to je tudi že opazil. Držite ga trdno, prigovarjajte mu, recite mu, da ga hočete jezdit. Potrepajte ga nekoliko. In ko se bo nehal stresiti, potem ga zgrabite za grivo, skočite nanj in se zavijte z eno nogo preko njegovega hrbta. Potem pa se ga oklenite z nogama, tako močno kot le mogoče, da se boste dobesedno prilepila nanj!«

Ako bi se Helen ne bila tako zelo bala za Bo, bi bila mogla imeti in uživati vse drugačne občutke. Kar zagomazelo jo je po vsem telesu, ko se je Bo spretno z eno roko in nogo povzpela na ponija in se z izzivajočim krikom vzravnila na njegovem hrbtu. Ponij je trznil z glavo proti tlom, skočil z vsemi štirimi naenkrat v zrak, da so kopita udarila ob kopita in je pričel ritati. To pot je Bo pazila na njegove gibe in se obdržala na svojem sedežu.

»Ga že jahate«, je kričal Dale. »Sedaj ga stisniti s koleni. Udarite ga z vrvjo po glavi... To je prava metoda. Trdno ga držite in s tem ga boste uklonili.«

Mustang se je kugal še kar naprej in kopal s kopiti mah in travo. Večkrat je vrغل Bo visoko v zrak, toda vselej je zdrsnila zopet nazaj in se ga oklenila z nogama, da je ni mogel vreči raz sebe. Nenadoma je dvignil glavo in jo udril naprej. Dale je odgovoril na Bojin zmagoslavni krik.

(Dalje prihodnjik.)

Iz naših krajev

HRASTNIK

RUDARSKI UPKOJENCI IN DRAGINJA

Hrastnik, dne 25. januarja 1940.
Pred svetovno vojno vidimo, da so imeli upokojenci pri Bratovski skladnici še dosti lepe pokojnine, ki so jim zadostovale za preživljanje pri takratnih zmernih cenah življenjskih potrebščin. Poleg tega so pa upokojenci, ako so hoteli in bili sposobni, smeli hoditi še naprej v službo. Delali so na svežem zraku za gospodsko dnino, ki je segala v isto kategorijo, v katero je upokojenci prej spadali. Lahko rečemo, da so takrat upokojenci precej dobro živeli. Tako je bilo vsaj z upokojenci pri TPD.

Blagajne bratovskih skladnic so bile močne. Imele so mnogo rezervnega sklada. V l. 1914. je nastala svetovna vojna. Avstrijska vlada je s pritiskom dosegla, da so bratovske skladnice morale podpisati vojno posojilo. Ta denar je bil seveda zgubljen.

Drugi udarec za bratovsko skladnico je bila zamenjava denarja v našo valuto. Na ta način je rezervni sklad bratovske skladnice skopnel.

V letu 1925. je stopil v veljavo nov pravilnik o bratovskih skladnicah, ki je predvideval polno pokojnino din 800. Vслед krize pa, ki je nastala, so postale bratovske skladnice pasivne, ker je število upokojencev vedno naraslo, število delavstva pa, ki naj bi plačevalo prispevke, se je stalno manjšalo. Zato so bili odbori bratovskih skladnic primorani, da sami poskrbe za uravnoteženje izdatkov, z dohodki, ker nobeno podjetje in tudi ne vlada, ki je bila takrat, ni bila voljna kriti tega primanjkljaja. Vслед tega je prišlo v poznejših letih večkrat do spremembe pravil bratovskih skladnic. Te spremembe pravil so povzročile, da so upokojenci, ki so bili upokojeni v letih 1925, 1926, 1927 in 1928 izgubili na pokojninah toliko, da jim je od pokojnine 800 din, ki bi jo imeli dobiti, ostalo samo še din 300 do din 500, čeravno imajo polno čakalno dobo in sicer 35, nekateri celo 40 let.

Staroupokojenci niti ne omenjamo. Ti imajo še vedno v nizko pokojnino v kronah z malenkostno doklado.

V zadnjih letih se je članstvo pri bratovskih skladnicah močno zvišalo, tako da je blagajna zopet aktivna in tudi narasla rezervni sklad. Ali tako visokih rezerv, kakor si nekateri mislijo, ne bo zlepa.

V Beogradu je ustanovljen tudi nekaj sanacijski fond, v katerem je baje že 13 milijonov dinarjev. Mogoče bi se dalo kaj ukreniti in doseči zvišanje pokojnin po § 164 pravil bratovskih skladnic. Tudi delavski kategorijski zaslužki so se že zvišali več kot za 15 odst., ponekod celo nad 25 odst.

Ker draginja naglo narasla, sedanje pokojnine ne zadostujejo niti za najskromnejše preživljanje.

V zadnjem času časopisi mnogo pišejo o draginji. Delavstvo se bori za povišanje mezd radi dragine. Skoraj vsi so že dobili nujno potreben draginjski dodatek, le za upokojence bratovskih skladnic se nihče ne zmeni.

Mnogo se tudi piše o protidraginjskih odborih, ki bi morali biti imenovani v te odbore tudi zastopniki revnejših slojev, zlasti upokojencev, kateri draginjo najbolj občutijo. Delavci, namščenci, uradniki in drugi si vsaj lahko pomagajo z meznim gibanjem. Kaj pa upokojenci? Ti pa ne morejo ničesar. Kot že prej omenjeno, so vsi upokojenci lahko kaj zaslužili, danes pa tudi tega ni, ker je mladih, zdravih in močnih ljudi dovolj brez dela. Kako naj torej upokojenec z družino živi z din 300 do din 400 mesečno, med tem ko se je vse podražilo celo za 25 do 30 odst.?

Eden izmed sodrugov se je obrnil na pravnega svetovalec v »Delavski Politiki« z vprašanjem, kam naj se obrne za zvišanje pokojnine oziroma nezgodne rente. § 164 pravil bratovskih skladnic pravi namreč: Če se zaradi padca ali zvišanja cen zgodi, da se povprečni delavski zaslužki za več kot 15 odst. kategorijskih zaslužkov zmanjšajo ali povečajo, se tudi zaslužku sorazmerno znižajo ali zvišajo pokojnine oz. nezgodne rente. V zvezi s tem se morajo znižati ali zvišati tudi tekoče nezgodne rente ali pokojnine, ki so odredene na podlagi prejšnjih kategorijskih zaslužkov, če to razpoložljiva sredstva dovoljujejo (to je sedaj glavno!). Pravni svetovalec mu odgovorja, da posameznik ne more ničesar doseči. To bi morala storiti organizacija za celokupnost. Ali do danes žal še ni ničesar opaziti, da bi katerakoli organizacija kaj ukrenila v prid upokojencem. Le »Organizacija rudarskih upokojencev« v Hrastniku (ki žal obstaja samo v Hrastniku ter ima 177 članov) je napravila vlogo na glavno bratovsko skladnico že 10. decembra preteklega leta. S to vlogo je bil tudi naprosen glavni odbor bratovske skladnice, da se zavzame tudi za staroupokojence, da se jih že vendar enkrat izenači z novimi (zlasti v zvezi s pokojninami in nezgodne rente sorazmerno z draginjo zvišajo).

Odgovor je bil kratak: »Vaši prošnji z dne 10. decembra 1939 ni mogoče ustreči, ker Glavna bratovska skladnica nima za to nobenih sredstev na razpolago.

Upali smo in še vedno upamo, da bo glavni odbor kljub temu kratkemu odgovoru storil vse, kar je v njegovi moči, se obrnil na ministrstvo za šume in rube in na ministrstvo socialne politike, da se bo poskušalo najti sredstva za zboljšanje bednega položaja rudarskih upokojencev. Upamo vsaj, da glavni odbor ne bo dopustil, da bi tiho upokojencev radi pomanjkanja trpeli.

LJUBLJANA

Profesor dr. Pavel Grošelj je umrl v Zagrebu na kliniki po operaciji v grlu. Profesor dr. Grošelj je pripadal kot visokošolec mladi narodni struji kakor pokojni vseučilišni profesor dr. Ivan Prijatelj. Udejstvoval se je mnogo v

kulturnem delu, ker je bil poljuden predavatelj. Po poklicu je bil profesor in je predaval kot honorarni profesor na ljubljanski univerzi o biologiji. Mnogo je tudi pisal za revije in razne liste.

MARIBOR

Sestanek lesnih delavcev. V sredo, dne 31. t. m. se bo vršil s pričetkom ob pol 7. uri zvečer v dvorani v Sodni ul. 9-II. sestanek vseh mizarskih pomočnikov o kolektivni pogodbi itd. Ker je dnevni red izredno važen za vse lesne delavce, vabimo, da se sestanaka v čim večjem številu udeležijo. — Podružnica Zveze lesnih delavcev v Mariboru.

Pod Sv. Urbanom je zasul snežni plaz posestnika, njegovo ženo in dva vola. Na severovzhodnem pobočju Sv. Urbana sta imela 44 letni Ranner in njegova žena 29 letna Marija lepo domačijo. Sneg, ki je zapadel precej visoko po obronkih Sv. Urbana je zamedel poti, ki so vodile iz hiše. Rannerjeva sta se v četrtek, dne 25. t. m. podala s snežnim plugom, v katerega sta vpregla par volov orat sneg, da bi napravila pot. Med oranjem se je utrgal v širini okrog 100 metrov snežen plaz, ki je pokopal zakonca in vola pod seboj. Ker ni bilo v bližini nikogar, ki bi bil opazil nesrečo, sta se nesrečna zakonca z voloma vred zadušila pod snegom. Doma so ostali 87 letna mati posestnika, 3 letni sin Ivan, 6 letna Anica, 9 letna Elica in 10 letna Micka. Sele v nedeljo jutraj je pritekla k oddaljenemu sosedu Hauptmanu mala Anica in povedala, da starišev že več dni ni domov, da niso ves ta čas ničesar toplega jedli in da tudi ni nikogar, ki bi jim nasekal drv ter zakuril. Hauptmanovi so se podali na lice mesta in kmalu nato ugotovili nesrečo. Skoro se je pričela zbirati tudi soseska in ljudje so se lotili odkopavanja ter spravili na dan ponesrečena zakonca ter vola. Tragedija Rannerjevih je pretresla prebivalstvo v vsej okolici, vse sočustvuje z osirotelo deco. Nesreča pa nam tudi kaže, v kako težkih prilikah žive kmetje na bregovih.

V pogledu higijene bi zlasti naši socialni zavodi morali služiti kot vzor. Do gotove mere je to doslej še vedno bilo tudi v prostorih mariborske poslovalnice Okrožnega urada. Zadnji čas pa opažamo v teh prostorih neko zanemarjenost: v čakalnicah in ambulantah so tla iz lesnega cementa, ki zahtevajo skrbno nego in bi morala, če že ne vsak teden, pa vsaj vsak mesec enkrat biti prepletkana in povosčena. Prepletkana se niso bila kar zgradba stoji, povosčena pa že tudi pol leta ne, tako da se je lesna plast ponekod že čisto iztrošila in se v tlaku kaže že golo kamenje. Nič bolje ni v uradnih prostorih v prvem nadstropju, kjer so parketi, ki že tudi pol leta niso bili povosčeni in se pri pometanju dvigajo oblaki prahu. Na ta način se podi uropaščajo. Zanimali smo se, zakaj to, pa se nam je reklo, da Okrožni urad že dalj časa ne pošlje več nobenega parketnega voščila, češ, da ne more več dobiti iz Poljske parafina. To je jalo izgovor: parkete so imeli že, ko se parafina niso poznali in so voščilo kuhali za nje iz domače lužine in voska. Sicer se pa v mariborskih trgovinah lahko kupi parketno voščilo v vsaki količini.

Ob tej priliki smo zvedeli tudi sledeče: za čiščenje uradovih prostorov Okrožnega urada v Mariboru so najete štiri snažilke, ki imajo ves dan polne roke dela, ki ni ravno lahko. Že pred več tedni sta pa dve zboleli, a urad, namesto da bi najel nadomestilo, zahteva od ostalih dveh žensk, da morata izvršiti isto delo, ki so ga prej štiri komaj zmogale, opraviti sami in morata zdaj delati po 12 do 14 ur dnevno. To pa za isto plačo, kakor poprej za osem ur. To ni v redu; socialni zavod bi moral dati drugim delodajalcem dober vzgled v izvajanju predpisov Zakona za zaščito delavcev, ki ne dovoljuje tako dolgega delovnega dne in ki določa, da se morajo nadure plačati.

Radi ukinitve brzovlaka 501, ki je odhajal iz Maribora ob 2.48 uri ponoči, bo mariborska pošta odpravljala vse pošiljke v smeri proti Ljubljani in Zagrebu z vlakom ob 20.55 uri, radi tega se bodo izpraznjevali poštni nabiralniki 30 minut poprej kakor doslej.

Nočni brzovlak iz Ljubljane je bil dne 28. t. m. do nadaljnjega ukinjen. Sedaj vozi med Mariborom in Ljubljano dnevno le še en par brzovlakov, z odvozom iz Maribora ob 13.43 uri proti Zagrebu in Trstu in prihodom v Maribor ob 16.09 iz Ljubljane oz. Zagreba.

Kavarna »Astoria« na dražbi. Na 31. januarja t. l. se bo vršila pri okrajnem sodišču v Mariboru sodna dražba poslopja kavarne »Astoria«, na kateri je vključenih dolgovi za 2 milijona 799.000 din. Nad hišo je že delj časa uvedena prisilna uprava za Posojilnico v

so vendar plačevali prispevke v zlati valuti za stara leta.

Tudi rudarji v Slavoniji so že baje napravili intervencije pri raznih ministrstvih za zboljšanje položaja upokojencev.

Prosimi odbor bratovske skladnice, organizacije, banovino in sploh vse merodajne činitelje, da priskočijo upokojencem na pomoč s tem, da se zavzamejo za najbednejše na vseh merodajnih mestih in jih tako rešijo gorja, ki jih je doletelo v след draginje.

Upokojence pa pozivamo, da se tudi v drugih revirjih ustanovijo organizacije, kakršno imamo upokojenci v Hrastniku, da ne bodo merodajni činitelji mislili, da so potrebe samo v Hrastniku, drugod jih pa ni, da bomo lahko skupno nastopili v borbi za svoje pravice.

»Narodnem domu«, za veletrgovca Karla We-siaka in za »Mestno hranilnico« za njeno terjatev din 91.000. Dražbo samo je predlagala »Posojilnica« v »Narodnem domu« za svojo terjatev 300.000 din, med tem ko ima vključenih »Posojilnica« din 1.850.000. Kakor slišimo, se zanima za nakup poslopja hotelir g. Ozom iz Rogaske Slatine in g. Petan iz Zagreba, ki ima tam v najemu zano kavarno in hotel »Milinov« te nameravata, če bi hišo izdrazbala, kavarno primerno renovirati. Maribor bi s tem vsekakor mnogo pridobil, ker bi že zelo rabil vsaj eno res lepo in moderno kavarno, kakor jih ima sedaj Ljubljana cel kup in vse dobro uspevajo. Poslojpe kavarne »Astoria« je cenjeno na 2 milijona 125.000 din s pritliklami in znaša najmanjše ponudek din 1.062.000. Izvršilno postopanje je že delj časa v teku, ker se je zavleklo radi številnih rekurzov zavezance.

V snegu je omagala 62 letna Marija Marčič iz Pesnice, ki se je te dni podala na Pohorje, kamor se je nameravala preseliti s svojo sestro. Dočim je sestra ostala pri nekem kmetu, je Marija nadaljevala pot in v velikem snegu obležala v bližini šole na Planici. Ko so jo našli tamonjšni prebivalci, je bilo že prepozno, čeprav so podvzeli vse, da bi jo oživeli.

Pri čiščenju snega s strehe je padel na tlak in se hudo poškodoval mizarski pomočnik Timko Josip v Vrtni ulici.

Huda zima je tudi letos prignala mnogo divjih rac na dravsko obrežje v mestnem pomerju. Izredno mnogo divjih rac ob Dravi v našem mestu je bilo leta 1929, ko je bila tudi izredno huda zima.

Narodno gledališče. Ponedeljek, 29. jan.: zaprt. Torek, 30. jan. ob 20. uri: »Othello«. Red B. Sreda, 31. jan.: zaprt. Četrtek, 1. febr. ob 20. uri: »Nepravljena ura«. Znižane cene.

Mož obložen radi smrti 74 letne žene

Iz razprave pred okrožnim sodiščem v Mariboru

Poročali smo že v zadnji »Delavski Politiki«, da je bil pred okrožnim sodiščem v Mariboru minuli petek upokojenec in posestnik Josip Kugy oproščen obtožbe, da bi bil zakrivil smrt svoje žene.

Postopanje proti Kugyju je začelo na podlagi anonimne ovadbe. Prvo tako nepodpisano ovadbo je nekdo napisal na listič in ga položil na prag policije.

Policija je takoj poslala na stanovanje h Kugyju policijskega nadstrážnika Lovrenčiča, da preišče, če je resnična ovadba, da leži Kugyjeva 74 letna žena doma zaklenjena in brez hrane ter obleke. Izkazalo pa se je, kot je izpovedala ta priča, da je našel Kugyjevo v nezaklenjenem stanovanju in da mu je žena sama rekla, da ji mož vse napravi, kar je treba in se ni prav nič tožila, da bi jo zanemarjal ali z njo slabo ravnal. Sele po njegovem odhodu je prišla Brigita Očišnikova praviti, da si baje Kugyjeva ni upala nič povedati, ker se je bala, da bi jo mož slišal ali pa o tem zvedel.

»Z žarečim železom« jo je baje trčkel Med preiskavo so sledile daljše anonimne ovadbe. V nepodpisani pismu so dolžili Kugyja, da je pretepal svojo ženo doma z razbeljenim železom in da jo je zastrupil z arzenikom, da je hušji kot Šušteršič in da ga je treba najmanjše obesiti. Tudi ta ovaditelji ali ovaditeljica se ni priglasila sodišču in nobena priča ni hotela priznati, da bi bila pisala taka pisma.

Njen sorodnik pater Farič jo je nekoč obiskal na povabilo nekega sosedu, toda jo je našel slabo oblečeno v stanovanju neke stranke. Nekateri priče pa so potrdile, da je imela dovolj obleke. Kugy je dajal pokojni ženi za gospodinjstvo mesečno din 600 in še je kupoval sam špicerijo in kurjavo, doma je imela vso zelenjavo, jajca, vino itd. Tudi oskrbo je imela primerno: zdravnik je ji je oskrbel, pa tudi v bolnišnico jo je hotel poslati, toda, Kugyju so samemu rekli v pisarni, da ne sprejemajo takih starih bolnic, ki jim že ni več pomagati.

Zaslišanih je bilo pri razpravi pet zdravnikov, trije kot priče: dr. Deražio, dr. Virngast in dr. Novak, ter dr. Jurečko in dr. Prilic kot izvedenca. — Izvedenca sta ugotovila, da je pokojna že dalj časa, morda že več let bolehal na arteriosklerozo in na ledvicah ter tudi na atrofiji celotne miškulature in da je na tem umrla.

Zagovornik dr. Reisman je predložil, da so popolnoma neprizadete priče potrdile, kako je pokojna še do zadnjega sama kuhala in celo v svoji skoposti skrivala živila, da so se skvarila. Hodila je čisto tudi v vinograd v oddaljene Košake. Ker je imela dovolj denarja, si je lahko privoščila, kar ji je prišlo in bilo potrebno, kakor tudi izbirala zdravnik ter če bi bila hotela, bi bila lahko šla v bolnišnico ali sanatorij. Iz tega sledi, da obtoženi ni kriv smrti svoje žene.

Sodni dvor je po kratkem posvetovanju izrekel oprostilno sodbo, ker se obtoženemu Kugyju ni mogla dokazati nobena krivda na smrti pokojne. Po razelašeni sodbi je začela nekaka ženska dati duška svojemu nezadovoljstvu s kričanjem.

STUDENCI PRI MARIBORU

»Vzajemnost« priredi v soboto, dne 3. februarja v prostorih gostilne Kristovič (prej Spurej) svoj družabni večer s pričetkom ob 7. uri zvečer. Na sporedu so razne recitacije, pevski nastopi in šaljivi prizori. Vabimo vse delavstvo, zlasti pa naša bratska društva, da se vsi udeležijo te naše prireditve. — Odbor.

Petrolejske svetilke za cestno razsvetljavo nameščamo v času pomanjkanja petroleja. Od nekdanj se je že nahajala ob železniškem prelazu v bližini gostilne Kraner mala petrolejski svetilka, katero so pa potem, ko se je električna razsvetljava znatno razširila odstranili, ker se je pokazalo, da razsvetljava s petrolejem ni več umestna in je tudi predraga. Zadnji čas pa opažamo, da je imenovana svetilka zopet na starem mestu in zanimivo na stvari je, da se je to zgodilo v času, ko primanjkuje petroleja. Po našem mnenju bi imelo več pomena, ako bi bili to svetilko postavili na dr. Krekovo cesto, kjer v razdalji približno 200 metrov, t. j. od električnega transformatorja na vogalu Aleksandrove ceste, pa do glavnega vhoda v delavnico d. ž. sploh ni luči. — Studenci.

KOČEVJE

Nepoučenost ali kaj? Tednik »Slovenija« je več mesecev prinašal članke bivšega kočevskega kaplana Horvata. V njem piše med drugim krivično in brez podlage napada kočevske »rdeče«, ki da nimajo nobene narodne zavednosti, katerih voditelji so plačani v zamelstvu, ki se vežejo s hitlerjanci in podobno. Poznamo take zgodbe! Čudimo se le »Sloveniji«, ki jo smatramo za resen in pošten list, da je natisnila tako frankovski-fašistično kramo o Kočevski. Članek sam je mestvaren in neresničen — čeprav je pisan z dobro voljo. Dobra volja sama je pa veliko premalo!

Iz Češke

Napitnina v gostinskih obratih odpravljena. Od 1. februarja t. l. naprej bo na Češkem odpravljena v vseh gostinskih obratih napitnina in se bo napitnina za osobe vračunala gostu v zapitek. — Razen tega je določena najnižja plača, ki jo mora uslužbenec dobiti. Pribitek k računom bo znašal od 10 do 15 odst. V kavarah in hotelih je določen 15 odst. pribitek na zapitek, pri računu za večerjo in obed se sme pribiti le 10 odst. Če pa izkupiček presega višino plač, se ostanek pribitkov razdeli med vse uslužbence enako. V slučaju, da se s pribitkom ne doseže plače, mora ostanek dodati podjetnik iz svojega dobička. Pri teh plačah je vpoštevano tudi kuhinjsko in trgovsko osobe.

Konec tiskovnih tožb. Nove razmere na Češkem, kjer so odpravljene vse stranke, so imele tudi posledico, da pri nekaterih okrožnih sodiščih s tiskovnimi tožbami nimajo nobenega posla več. V mestu Plzen, kjer izhaja več dnevnikov, ni bila n. pr. v letu 1939 vložena niti ena tiskovna tožba.

Mleka ni mogoče darovati. Pod tem naslovom javlja ČTK: Češkomoravska zveza za mleko, maslo in jajca je opozorila pravkar potom ČTK, naj se zlasti v pokrajinskem tisku ne objavljajo netočne informacije o preskrbovanju z živil. Tako je n. pr. prinesel nek podeželski list poročilo, da lahko lastniki dojnih krav, ki so že izpolnili svojo dobavno dolžnost, ostanek mleka ali masla darujejo svojim sorodnikom in znancem. Če bi se tak lastnik dojne krave ravnal po tem poročilu, bi zagrešil dejanje, ki se strogo kaznuje, ker se mora glasom razglasiti št. 5 in 6 Češkomoravske zveze za mleko, maslo in jajca, ter razglasiti predsednika vlade z dne 23. decembra 1939, vso mleko in maslo dobaviti izključno določenim mlekarjem, izvzemši slučaje, ki jih jasno določa navedena objava.

Zadnje vesti

Novo električno centralo graje v Senovem pri Rajhenburgu.

Tovarno za plinske maske »Nebojša« zgradi Bat'a v Valjevu.

Komisar za petrolejsko proizvodnjo v Romuniji je imenovan. Ustanovljeno je tudi ministrstvo za nabavke.

Volite narodnih poslancev v Bolgariji so bile zaključene dne 27. januarja. Od 160 poslancev jih je dobila vlada 140.

Vlak se je vžgal blizu Tokija. Eksploziral je vagon bencina, nakar je ogenj preskočil tudi na ostale vozove, ki so vozili nafto. 100 oseb je mrtvih.

Razpust komunistične stranke v Belgiji nameravajo skleniti v torek, dne 30. januarja.

Razvoj avtomolizma. Avtomobil je razmeroma še zelo »mlado« prometno sredstvo, saj mu je komaj dobrih 30 let, odkar si je pričel osvajati ceste. L. 1907. je bilo na vsem svetu samo 120.000 avtomobilov, l. 1914. že dva milijona, l. 1935. je naraslo njih število na 35 milijonov in se potem povzpelo l. 1937. na 41 milijonov. V avtomobilski industriji se trudijo, da bi izdelovanje avtomobilov tipizirali, to se pravi, da bi ne bilo več toliko različnih vrst, kot jih je sedaj. Pred vojno je bilo n. pr. v Nemčiji samo 1200 raznih tipov avtomobilov, 164 vrst instalacij za razsvetljavo, 113 načinov za spravljanje avtomobilov v pogon, 212 raznih vrst žarnic in 212 karburatorjev. Nameravano je bilo, da se zniža tipe osebnih avtomobilov od 52 na 30, tovornih od 113 na 19 in motociklov od 150 na 30. Sedaj je proizvodnja vseh teh tipov reducirala — vojna.

Kako je popravila norveška delavska stranka svoj program

(Od našega posebnega poročevalca.)

Oslo, v januarju 1940.

Delavska stranka na Norveškem je nastala pred leti iz radikalne leve opozicije socialne demokratične stranke in postala nato edina socialistična stranka v tej veliki, toda malo obljude ni deželi. Komunisti predstavljajo majhno skupino, brez političnega vpliva. Nedavno tega se je vršil v glavnem mestu Oslo kongres Delavske stranke, ki se ga je udeležilo 500 delegatov in odposlanci bratskih strank iz ostalih severnih držav.

Od zadnjih parlamentarnih volitev (storthing) je na vladi Delavska stranka. Prihodnje leto bodo nove volitve. Naši sodrugi upajo, da se jim bo posrečilo pridobiti še tistih par mandatov, ki jim manjkajo, da bodo lahko vladali tudi brez »venstre« (meščanske levece). Kolikor je doslej mogoče videti, hoče desnica (»høyrje«) uporabljati kot glavni argument v svoji agitaciji proti Delavski stranki, da je premalo storila za obrambo države, to je za oborožitev. Ta očitek Delavska stranka odločno zavrača in je zlasti od izbruha vojne oborožitev znatno pospešila. Kakor v vseh nevtralnih državah, je tudi na Norveškem vpoklicanih večje število letnikov vojske in mornarice, da čuvajo nevtralnost.

Norveško ljudstvo nima prav nobenega smisla za militarizem. Mnogi tudi pravijo, da bi se Skandinavske države ne mogle braniti pred nobeno grabežljivo velesilo, ako bi le-ta ne bila slučajno drugod močno zaposlena. Ko je n. pr. zadnjič nek časopis, ki se lovi za senzacijami trdil, da zahteva Finska pomoč Danske, Švedske in Norveške proti Rusiji, mi je dejal nek znan norveški delavec: »To je vendar neumnost, vsa Skandinavija nima niti toliko prebivalcev, kot ima Rusija vojakov!«

Zato je razumljivo, da niso igrala na kongresu Delavske stranke in tudi ne v ostali javnosti, ki se je zanimala za kongres, vojaška vprašanja nobene vloge. Pač pa se je mnogo govorilo o reviziji strankinega programa. Iz strankinega programa je bil, proti glasovom znatne skupine delegatov, črtan stavek, ki je — v skladu z znano izjavo pokojnega s. Oto Bauerja od pred več leti — trdil,

da kadar delavski razred legalno, to je z volitvami in vsled moči svojih organizacij postane tako jak, da bi mu morala v smislu ustave v najkrajšem času pripasti državna oblast, nastane nevarnost, da buržuzija prelomi z ustavo in skuša vzpostaviti svojo diktaturo, in da se mora v takem položaju delavski razred braniti ter sam prevzeti državno oblast.

Namesto tega stavka je bil vnešen drugi, ki pravi, da stranka načelno odklanja vsak način in vsako obliko diktature. Ko je opozicija to stališče označila kot odpoved marksizmu, ji je večina odgovorila, da je pod pojmom marksizem razumeti le način raziskovanja in mišljenja o družbi in njenem razvoju, kot ga je utemeljil Karl Marx, ne pa tudi njegov politični sistem. Samo nasprotniki socializma so tako dolgo označevali politični sistem Karla Marxa kot marksizem, dokler se ni ta napačna označba splošno vdomačila in kakor so nekoč Geusi (člani zveze proti Spaniji) nosili to ime kot posebno častno oznako, dasi pomeni toliko kot prosjak, tako se imenujejo tudi zaničevani in zasledovani socialisti marksisti, kar prav za prav pomeni samo take ljudi, ki hočejo posnemati Karla Marxa v njegovem znanstvenem delu.

V ostalem pa Marxovo ime ni bilo črtano iz programa norveške Delavske stranke. Kratka razlaga bistva in razvoja privatnokatoliškega načina proizvodnje zaključuje s stavkom, da to gledanje temelji na nauku o materijalističnem pojmovanju zgodovinskega razvoja od Karla Marxa.

Črtanje zgornjega stavka iz programa se seveda ni izvršil iz strahu pred volitvami, ki bodo prihodnje leto, teh se ni treba bati niti stranki, niti vladi. Uspehi delavske vlade na socialno-političnem in kulturnem področju govore sami za sebe dovolj glasno. Že nazadovanje brezposelnosti — ki ni posledica oboroževanja, ki ni posledica — ji mora prinesiti novih političnih uspehov. Ako se sedaj dvigajo cene življenjskim potrebščinam in gorivu, česar oboje v deželi primanjkuje in je treba upoštevati, nihče ne obtožuje vlado, vsakdo pa ve, da bi vlada, ki bi imela trdno večino, lažje odločno nastopala proti domačim producentom, kot pa more to sedaj, ko je odvisna od podpore meščanske levece v parlamentu.

Niso bili notranje politični razlogi, ki so narekovali spremembo programa v gornjem smislu, pač pa je silno vplivalo zadržanje Moskve v sedanjem evropskem konfliktu in njeni odnošaji do Nemčije, da se je norveška Delavska stranka, nekoč pred leti članica tretje internacionale, odrekla vsake poslušbe na diktaturo.

Razno

7500 angleških trgovskih ladij vozi stalno v spremstvu vojnih ladij (takozvani konvoj sistem). Doslej so znašale izgube tega brodovja 1:500.

Na ponesrečenem italijanskem potniškem parniku »Orazio« je izgubilo življenje 107 oseb, med temi 47 potnikov. Domneva se, da so potniki utonili, ker so se prevrnili rešilni čolni.

Nemška inozemska propaganda. V l. 1934 je bilo poslednjič mogoče ugotoviti na podlagi uradnih številk izdatke za nemško zunanjo propagando. Takrat je bilo izdanih v ta namen 260 milijonov mark. V l. 1939 je bilo po tehtnih računih predvidenih v ta namen 8 milijard francoskih frankov. V službi nemškega propagandnega urada je bilo 30.000 uradnikov.

Tobak se bo dobil v Nemčiji samo še na nakladnic, isto seveda vsi ostali tobačni izdelki, ker ni dovolj zaloge in je treba štediti z devizami, ki so potrebne za bolj nujne stvari, kot pa je tobak.

Uporaba plinskih peči za gretje stanovanj je v Berlinu prepovedana, razen ob sobotah in nedeljah, ker so potrošili preveč plina.

Protifidovske filme snema nemška državna filmska zbornica v od Nemcev zasedenih krajih Poljske, kjer prebivajo židje.

Rusija gradi utrdbne ob madžarski meji. Iz Budimpešte poročajo, da utrjuje 150.000 ruskih delavcev rusko-madžarsko mejo. Vsi delavci so vojaško opremljeni.

324 oseb je doslej umrlo radi mraza v Zedinjenih državah, kjer je letos tudi izredno hudo mraz.

Eden, ki ga spremlja smola. Bivši belgijski ministrski predsednik van Zeeland, ki je pred par leti odstopil, ko so mu očitali korupcijo, da je lahko dokazal svojo neporečnost, je potem bil poverjen od strani Društva narodov s posebno misijo, da vodi priprave za novo organizacijo mednarodnega gospodarstva in izmenjavo dobrin. Ko je po izbruhu vojne potoval v Ameriko, je ladja, s katero se je vozil, prišla ravno prav, da je rešila posadko neke torpedirane ladje. Takoj nato pa je ladjo zajel vihar, da bi se bila skoro potopila. Pri tem je

bilo ranjenh okrog 50 potnikov. Sedaj pa se je van Zeeland mudil na Portugalskem in je hotel kreniti z italijansko ladjo »Orazio« ponovno v Ameriko. Nesreča pa je hotela, da je »Orazio« zgorel ob francoski obali in van Zeeland bo moral čakati na drug parnik, ako bo hotel preko velike luže.

Lep honorar za predavanje. Bivši angleški vojni minister Duf Cooper prejme po časopisnih vesteh za vsako predavanje, ki ga ima po Zedinjenih državah Severne Amerike, 750 dolarjev honorarja. Vsekakor je to lep honorar za predavatelja, saj znaša ta znesek v naši valuti din 33.750, ako računamo, da je 1 dolar vreden din 45.

Lov na kite v Južnem polarnem morju

Lov na kite v južnem polarnem morju se vrši letos v oreceji manjšem obsegu kot prejšnja leta. 5 nemških in 2 norveški ekspediciji, ki sta lovili kite za račun nemške vlade, letos ni krenilo na pot. Število plovil kuhinj na ladjah za prekuhanje vlovljenih kitov znaša letos 28 napram 35 v preteklem letu. Lovski postaji na kopnem sta 2, kot v preteklem letu. Ladij, ki love kite je 240 napram 281 v preteklem letu, v tem številu so vštete tudi ladje, ki plovejo tajno. Pri lovu na kite je letos udeleženo 10.000 mož, napram 12.000 v preteklem letu. Preteklo leto so računali, da bodo iz vlovljenih kitov pridobili 3,5 milijonov ton olja in masti, dobili pa so ga »samo« 2,5 milijonov ton. Tudi letošnji lov bo močno zaostajal za lanskoletnim. Kljub temu pa bo dohodek lova nezmanjšal, če ne celo večji, ker so se cene olja in masti, ki se pridobiva iz kitov močno dvignile. Kitovo olje plačujejo sedaj po 35 funt sterlingov (1 funt = 245 dinarjev) za tono.

Obiščite »Marlborsko menzo«

na Slomškovem trgu 6 (nasproti Stolne cerkve). Delavci dobe popust. Priporoča se Marija Držar.

Kotiček sodružic

Paberki iz listov

»Blizu meje so našli v gozdu obešenega 84 letnega starčka, ki ga je do tega koraka pritirala beda. — Vprašajmo se: Ali ni videlo nobeno žensko oko revščine in lakote tega starega reveža? Zakaj se ni našla mehka ženska roka, ki bi olajšala starčku tiste dneve, ki so ga še čakali na svetu, ki bi z malenkostnimi žrtvami lahko preprečila usodni korak?«

»Mlada zakonca sta odšla za dva dni z doma in pustila v stanovanju dojenčka, ki je v nezakurjeni sobi zmrznil.« — Svetli lik matere, ki ga nosi toliko ljudi v duši, je prekril za hip črn oblak.

»Mlad človek, slabo hranjen in slabo oblečen, je pri delu na ledu tako ozebel, da sta mu potem v hlevu, kamor se je zavlekel in kjer je več dni zapuščen ležal, odpadli obe nogi v gležnju.« — Kje je mati, kje je družina, kje so znanici tega mladega človeka? Ali ni imel nikjer na svetu kotička, kamor bi se stisnil v zimni in mrazu, kjer bi našel zavetje, kadar bi bil brez posla? Kaj ga ni nihče pogrešal vse dolge dni, ko je ležal nezavesten v hlevu? Mnogo žena je imelo opravka z njim, mati, morda sestra, morda dekle. Ali ga ni nobena teh znala obvarovati te strašne usode?

Novosti v gospodinjstvu

Če si kritično ogledamo naša današnja gospodinjstva, pridemo do presenetljivega zaključka, da so ostala v bistvu prav za prav taka, kakor so bila v dobi naših mater, babic in prababic. Mesoreznila in strojček za mletje drobtin, to dvoje je morda edino, kar bi lahko pokazala povprečna sodobna gospodinja svoji predhodnici in to kljub vsemu velikanskemu napredku tehnike. Napak bi pa bilo misliti, da ni tehnika malim gospodinjstvom obratoma ničesar prinesla. Nešteto nad vse praktičnih izumov imamo, o katerih pa naše gospodinjke ničesar ne vedo, dasi bi jim lahko služili kot zvesti palčki iz pravljice. Mnogo je pa tudi gospodinj, ki so načelno proti vsakemu izumu in proti vsaki novotariji v gospodinjstvu, včasih zato, ker imajo neumne predsodke, včasih pa tudi iz napačne štedljivosti. Tako stališče je popolnoma zgrešeno. Marsikatera praktična novost je dostopna tudi delavski gospodinjki, za mal denar ji olajša in poceni delo v gospodinjstvu in ji prihrani marsikatero uro, ki jo lahko porabi zase.

Sesalec za prah, fön za sušenje las, stroj za pranje, pečenjak za perutnino in pečenko, v katerem se pečenka sama zaliva in v katerem postane najboljši trda kokoš mehka, vse to in še marsikaj drugega je za delavske razmere nedosegljivo. Mnogo pa je drugih malenkosti, ki si jih lahko vsaka gospodinja nabavi. Zato bi naj vsaka korakala z duhom časa, se živo

zanimala za razne novosti, vprašala za mnenje izkušene gospodinjke, si to in ono nabavila, sama preizkusila in priporočala dalje, kar je priporočila vredno.

Ker smo ravno sredi zime: Koliko je gospodinj, ki nočejo nič vedeti o raznih praktičnih vložkih in napravah za štedilnike in peči, ki jih je že mnogo pod raznimi imeni. V bistvu so vsi enaki in nam prisedijo že v eni zimni toliko kuriva, da imamo povrnen izdelek za nje. V nekaterih gospodinjstvih skipi dan na dan mleko in zahrbtno uide iz ponve. Obrček, ki ga kupimo za nekaj dinarjev, nam za vselej prihrani jezo. Kolikokrat se jezimo, ker se je čeber za pranje razšušil in razpadel. Dobe se pa pocinkane ščipalke za sode, ki preprečijo, da sod vsaj ne razpade. Pri ribanju tal bole kolena in tudi obklo, si zmčimo. Deska za klečanje iz močnega gurt nam delo znatno olajša. Perilo navlažimo navadno s prsti, ki jih pomagamo v posodo z vodo. Bolje je, če kupimo tozadevno pripravo za nekaj dinarjev in sicer je to aluminijast nastavek z luknjicami, ki tiči v preluknjanem zamašku. Tega natakemo na manjšo steklenico in lepo enakomerno poskropimo perilo. Pripravljanje keksov je zamudna reč. Mnogo hitreje je opravljeno s posebno pripravo, ki jo natakemo na mesoreznilo. Pa še nešteto je drugih majhnih novosti, ki so vse pomembne za gospodinjstvo in bi jih naj vsaka gospodinja spoznala.

Domači zajec v smetanovi omaki

Zajca položi za eno uro v mlačno vodo, nato pa nareži meso na enako velike kose. Mast razbeliš, daš v njo čebulo, malo česna, peteršilj, korenček, nekaj limonovih lupin, timijana in lovorja. Nato daš v mast meso, posoliš in dušiš do mehkega, med tem pa dodaš malo juhe ali vode. Ko ima meso že lepo barvo, ga vzameš ven. Zelenjavo pa potreseš z moko, pustiš zavreti, doliješ juhe ali vode in malo kisa pustiš znova zavreti, nato pa goščo precediš in pretačiš. V to omako daj merico smetane in kako drobno narezano kumarico, če jo imaš. Ko je že smetana v omaki, ta ne sme več zavreti, ampak jo takoj polij preko mesa in daj na mizo z rižem, vodenimi cmoki ali testeninami.

Topla zeljnat solata

Trdo zeljnat glavo drobno nareži. Lahko jo popariš z vrelo vodo, ki jo potem odliješ. Skuhan krompir še vročega olupimo, narežemo in takoj toplega vmešamo med zelje. V posodi razbelimo slanino, ki smo jo narezali na drobne kocke. Mast odlijemo na solato, na ocvirke pa nalijemo kis, pustimo zavreti, zlijemo na solato in damo še toplo na mizo.

»Delavska Politika« ne dobiva nobenih subvencij, zato poravnaj naložnino takoj!

Književnost

Češkoslovaška revija še izhaja. Dobili smo številko 5-7 znane revije, ki jo je izdajala Zveza češkoslovaško-jugoslovanskih lig v Pragi. Nova številka se imenuje le »Češko-Jihoslovanska revue«, tako da je odpadlo ime »Slovaška«. Nova številka revije je posvečena spomenu umrlega generalnega tajnika prof. dr. Antonina Beringerja, ustanovitvi banovine Hrvatske, dr. Měrka piše o slovenskem pesniku Dragotinu Ketteju itd. Mesto umrlega dr. Beringerja je prevzel uredništvo revije pisatelj dr. J. Heidreich. Velik del revije je posvečen tudi slovenskemu Jadranu.

Koliko bicikljev imamo v državi po banovinah

Uradna statistika poroča, da imamo v državi 372.399 bicikljev. Zanimivo je, kako je število bicikljev razdeljeno po banovinah. Po posameznih banovinah je znašalo število bicikljev v letu 1938:

dravska	148.117
drinska	6.294
dunavska	12.124
moravska	7.191
primorska	6.192
savska	58.830
vardarska	6.887
vrbska	5.227
zetska	2.070
Beograd	11.467

Slovenija ima skoraj 33.000 več bicikljev kakor vse ostale banovine ter plača na takšno nad 3,7 milijone dinarjev na leto. Bicikel rabi v Sloveniji večinoma delavstvo za pot v delavnico in iz nje domov, ker so drugi prevozi pomočki za delavstvo predragi.

Delavski pravni svetovalec

Menjalna pogodba (Selnica)

Vprašanje: S sosedom sem sklenil pogodbo, po kateri bi zamenjala vrt za njivo. Sosed pa sedaj noče skleniti pismene pogodbe in se sklicuje na to, da njegova žena, ki je lastnica do polovice, noče pristati na zamenjavo. Ali lahko zahtevam izpolnitev pogodbe, posebno, ker sem že plačal desetek pri davčni upravi?

Odgovor: Ker ste sklenili ustnen dogovor le s sosedom, ne pa tudi z njegovo ženo, lahko zahtevate izpolnitev le od njega, t. j. le glede nerazdelne polovice, ki je v njegovi lasti. Izročitev celega zemljišča bi lahko zahtevali samo, ako je ob sklenitvi ustne pogodbe nastopal sosed tudi kot pooblaščenec svoje žene in sicer z njenim pristankom. Sicer pa bodele lahko tudi kot lastnik polovice zemljišča zahtevali razdelitev celega zemljišča, eventuelno potom sodne dražbe.

Obsodba na prisilno delavnico (Trbovlje)

Vprašanje: Mojega brata so poslali v prisilno delavnico. Kot rudarski invalid je dobival invalidnino, s katero je vzdrževal tudi mater. Zato bi rad dosegel, da bi ga izpustili iz prisilne delavnice. Kaj naj v to svrhu ukrenem?

Odgovor: V prisilno delavnico oddaja sodišče osebe, ki so že večkrat zagrešile kako kaznjivo dejanje le za določen čas in sicer najmanj za eno leto, najdalje pa za pet let. Po izteku časa, za katerega je bil oddan v prisilno delavnico, bo moral biti zato Vaš brat izpuščen. Že tudi poprej pa ga lahko sodišče

na predlog uprave prisilne delavnice izpusti pogojno na prosto, ako se dobro ponaša. Obrnite se zato na upravo prisilne delavnice za podatke do kdaj bo še Vaš brat moral tam ostati, odnosno s prošnjo, da ga poprej izpuste.

LJUDSKA SAMOPOMOČ

v Mariboru, reg. pom. blagajna

znana domača zavarovalna ustanova v Dravski banovini, ki plodonosno deluje že od leta 1927 in je izplačala tekom obstoja nad 37 milijonov din na pogrebnišnih in dot.

Zavaruje za pogrebno zdrave osebe obeh spolov od 17. do 70. leta do največ din 10.000 — in

za otro mlađoletne od 1. do 16. do največ din 25.000 — plačljiva ob dovršenem 21. letu.

ZAHTEVAJTE BREZPLAČNO IN BREZOBVEZNO POJASNILA